

4. Федорченко Т.Є. Подолання агресивності як засіб профілактики дитячої бездоглядності / Т.Є. Федорченко // Пост Методика. – №2 (86), 2009.
5. COST ACTION IS0801 Cyberbullying: coping with negative and enhancing positive uses of new technologies, in relationships in educational settings (COST IS0801) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sites.google.com/site/costis0801>.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2011 р.

УДК 371.124: [373.31]

Бскірова Л. Е.

кандидат пед. наук, викладач

РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет» м. Сімферополь

ЗБАГАЧЕННЯ ЗМІСТУ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ У ВНЗ ІДЕЯМИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

У статті автор розкриває проблему формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання та збагачення змісту позааудиторної роботи у ВНЗ ідеями інтерактивного навчання.

Ключові слова: *готовність до застосування інтерактивних технологій навчання, інтерактивні технології, зміст позааудиторної роботи у ВНЗ.*

В статье автор раскрывает проблему формирования готовности будущих учителей начальных классов к применению интерактивных технологий обучения и обогащения содержания внеаудиторной работы в вузе идеями интерактивного обучения.

Ключевые слова: *готовность к применению интерактивных технологий обучения, интерактивные технологии, содержание внеаудиторной работы в вузе.*

The author reveals the problem of forming a willingness to primary school teachers to use interactive learning technologies and enrich extracurricular work in high school ideas of interactive learning.

Keywords: *readiness to use online learning technologies, interactive technologies, content extracurricular work at the university.*

Актуальність проблеми. Сформувати готовність майбутнього вчителя початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання можливо тільки в системі, завдяки використанню всіх функціонуючих у ВНЗ структурних одиниць, за рахунок часу, відведеного не лише на аудиторну роботу, але і на позааудиторну. Позааудиторна робота передбачає проведення виховної роботи на факультеті, участь студентів у роботі різних наукових гуртків, секцій, круглих столів тощо. В умовах позааудиторної роботи студенти отримують можливість розширити, поглибити отримані знання, самостійно опрацювати теоретичний матеріал по темі, зробити пошук додаткової інформації з питання, що цікавить, проблеми.

Мета статті показати можливості збагачення позааудиторної роботи у ВНЗ ідеями інтерактивного навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасній педагогічній теорії та практиці над проблемами формування готовності вчителя в цілому

до педагогічної професійної діяльності працювало багато вчених: Б. Г. Анєнєв, Є. С. Барбіна, М. В. Гриньова, Н. В. Гузій, К. М. Дурай-Новакова, М. І. Д'яченко, Л. О. Кандибовіч, Л. В. Кондрашова, А. М. Крамаренко, Н. В. Кузьміна, О. М. Леонтєв, А. Ф. Ліненко, В. М. Мясищев, В. Ф. Паламарчук, В. А. Семиченко, В. О. Сластьонін, Л. Ф. Спирін, Д. Н. Узнадзе, Л. Л. Хоружа та ін.

Основний матеріал дослідження. Позааудиторна робота стимулює студентів до поповнення своїх знань читанням додаткової психолого-педагогічної, методичної літератури. Студенти, навчаючись у ВНЗ, усвідомлюють, що для того щоб досягти педагогічної майстерності, необхідна повсякденна копітка праця, цілеспрямоване, системне і систематичне заняття самоосвітою, самовихованням, самовдосконаленням, розвитком самого себе.

Впродовж 2008–2009, 2009–2010 н. р. в РВНЗ «КІПУ» на психолого-педагогічному факультеті діяв Дискусійний клуб, збори якого проходили раз на два місяці. Назви тем представлені у таблиці (див. табл. 1).

Таблиця 1

Найменування тем, спрямованих на формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання (2008–2009, 2009–2010 н. р.)

Назва тем	Форма організації діяльності
Якими додатковими знаннями, вміннями та навичками має оволодіти вчитель початкових класів, що застосовує у своїй діяльності інтерактивні технології навчання? Виконання психотехнічної гри «Тиск».	Практичне заняття. Дискусія.
Інтерактивне спілкування – активне спілкування у взаємодії, взаємному навчанні. Система правил інтерактивного спілкування.	Практичне заняття із застосуванням інтерактивної технології навчання «Два – чотири – всі разом».
«Рефлексивне слухання» – активне, «нерефлексивне слухання» – пасивне. Їх суттєві ознаки.	Практичне заняття із застосуванням інтерактивної технології навчання «Ротаційні трійки».
Рефлексивні техніки активного слухання: дослівне повторення, перефразування, резюмування та ін. Виконання вправи «Секрет Джованні» (К. Фопель)	Міні-лекція. Тренінг.
Позитивна взаємодія в групі. Виконання завдання «Мануальне знайомство» (С. Ю. Степанов). Завдання «Переклад на суахілі» (Ю. М. Кулюткін).	Практичне заняття. Робота в групі.
Значення організації постійного зворотного зв'язку в процесі педагогічної взаємодії. Вправа «Геометрія для німів» (В. А. Ясвін)	Міні-дискусія. Тренінг.
Аналіз та усвідомлення власних професійних проблем, визначення причин їх виникнення під час застосування інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі початкової школи. Вправа «Розмова семи «Я»».	Дискусія. Застосування інтерактивної технології навчання «Гра-симуляція».
Розв'язання педагогічних задач із застосуванням інте-	Практичне заняття. «Акварі-

Інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі початкової школи.	ум»
Які проблеми, що стосуються застосування інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі початкової школи Ви хотіли б розглянути в майбутньому навчальному році? Що корисного Ви здобули і готові використовувати в подальшій професійній діяльності? Що було марним, непотрібним, що треба викинути? Над чим саме Вам хочеться ще подумати, про що саме додатково прочитати, вивчити, переробити?	Практичне заняття. «Круглий стіл»

На заняттях цього дискусійного клубу були присутні студенти III, IV, V курсів (експериментальних груп) спеціальності «Початкове навчання». Під час занять клубу піднімалися психолого-педагогічні, методичні, теоретичні та практичні проблеми застосування інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі початкової школи.

На заняттях клубу піднімалися проблеми, що стосуються теорії і практики застосування інтерактивних технологій навчання в початковій школі. Наприклад: «Якими додатковими знаннями, вміннями та навичками має оволодіти вчитель початкових класів, що застосовує у своїй діяльності інтерактивні технології навчання?», «Інтерактивне спілкування – активне спілкування у взаємодії, взаємному навчанні. Система правил інтерактивного спілкування» тощо. Необхідно відзначити, що на заняттях дискусійного клубу не було як таких стандартних лекційних занять, в основному це були практичні заняття, які будувалися з застосуванням тієї або іншої інтерактивної технології навчання, проводилися тренінги, ігри, дискусії, робота в групах, круглий стіл. Якщо викладач ВНЗ відчував брак знань з якого-небудь питання, то цей теоретичний пробіл поповнювався за допомогою проведення міні-лекцій. Студенти, відвідуючи заняття дискусійного клубу, мали можливість вибудовувати власну освітню траєкторію. Саме студенти визначали тему наступного заняття, визначали проблеми, які ними залишилися нерозкриті, незасвоєні, викликали додатковий інтерес, бажання подискутувати або придбати конкретні вміння.

Робота «Дискусійного клубу» знаходила відображення в газеті «Дискусія», яка випускалася 1 раз на 2 місяці, висвітлювала результати останнього засідання клубу. Для студентів першого курсу було організовано міні-конкурс на тему «Інтерактивна школа. Інтерактивний вчитель». Конкурс був організований після проведення лекції-дискусії на тему: «Комфортні умови навчання в сучасній початковій школі – це міф чи реальність?» та лабораторного заняття «Професійний портрет вчителя, що створює комфортні умови навчання в початковій школі» з дисципліни «Вступ до спеціальності». Студенти в малюнках, есе, віршах описували модель комфортних умов навчання. Інтерактивну школу вони бачать і описують як комфортну шко-

лу, з комфортним навчанням. За результатами конкурсу був організований стенд «Інтерактивна школа. Інтерактивний вчитель».

Для студентів 2-5 курсів було проведено конкурс «Інтерактивні технології навчання – схематичне зображення». Проведення даного конкурсу викликало величезний інтерес у студентів. Щоб зобразити технологію в схематичному малюнку, студенту спочатку необхідно було знайти інформацію про конкретну інтерактивну технологію, прочитати її, продумати, яким чином дана технологія працює, як організовується процес навчання з її застосуванням, і тільки після отримання уявлення про роботу даної технології у свідомості, вони могли запропонувати її схематичне зображення. Результати конкурсу було висвітлено на стенді «Інтерактивні технології навчання у схемах».

Також на психолого-педагогічному факультеті була проведена педагогічна вітальня. Присутніми на ній були студенти 3, 4 курсу груп НО-2-07, НО-2-06 спеціальності «Початкове навчання», викладачі кафедр дошкільної педагогіки і методик початкового навчання, викладачі кафедри педагогіки, психології, вчителі початкових класів загальноосвітніх шкіл АРК. На підготовчому етапі були розглянуті представниками організаційних комітетів роботи, надані на конкурс студентами 1 курсу та 2-5 курсів. Студенти зображували портрети вчителів, малюнки інтерактивних шкіл, писали вірші, ессе, деякі студенти розробили інтерактивні уроки, 2 фрагменти інтерактивних уроків були показані студентами 3 курсу експериментальної групи НО-2-07, кілька студентів 4 курсу підготували наукове дослідження за темою своєї бакалаврської роботи (тема їх бакалаврських робіт була пов'язана із застосуванням інтерактивних технологій навчання). Метою роботи педагогічної вітальні було узагальнення перспективного педагогічного досвіду з інтерактивних технологій навчання та їх застосування, напрацьованого викладачами ВНЗ, вчителями початкових класів, студентами. Педагогічна вітальня збагатила пізнання студентів спеціальності «Початкове навчання» про інтерактивні технології навчання, активізувала студентів на розширення, поглиблення знань в даній царині.

Інтерактивна конференція – це ще одна форма позааудиторної роботи, метою якою було позитивно вплинути на формування у майбутніх учителів початкових класів готовності до застосування інтерактивних технологій навчання. Інтерактивна конференція була проведена на тему: «Інтерактивні технології навчання у початковій школі». Метою даної конференції було збагатити знання студентів про інтерактивні технології навчання, показати можливості їх застосування у навчально-виховному процесі початкової школи. Студентами були підготовлені слайд-шоу, присвячені застосуванню інтерактивних технологій навчання. Ця конференція була проведена після проходження студентами 4 курсу денного навчання спеціальності «Початкове навчання» психолого-педагогічного факультету РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет» педагогічної практики.

Практика студентів 4 курсу в 2009-2010 навч. року проходила з 01.02.2010 по 05.03.2010 р. На інтерактивній конференції активну участь взяли студенти групи НО-2-06, оскільки їх завдання по педагогічній практиці були доповнені експериментальним додатком до програми педагогічної практики (Додаток Ш 1). До інтерактивної конференції студенти підготували розробки конспектів уроків, виховних заходів, які ними були проведені із застосуванням інтерактивних технологій навчання. Студентам в процесі взаємодії один з одним, у процесі інтеракції надавалася можливість обговорити на конференції наступні питання:

– Чи слід застосовувати інтерактивні технології навчання в навчально-виховному процесі в початковій школі? З якою метою?

– Які мотиви застосування Вами інтерактивних технологій навчання в сучасній початковій школі? Які позитивні і негативні сторони цієї проблеми? Які цілі Ваших власних інтерактивних уроків?

– Які мотиви застосування Вами інтерактивних технологій навчання в початковій школі? Як Ви думаєте, чому інтерактивні технології навчання називають технологіями майбутнього? Обґрунтуйте свою точку зору.

– Чому рефлексію називають: «джерелом внутрішнього досвіду», «способом самопізнання», «необхідним інструментом мислення»?

– Отрефлексіруйте попередні роки навчання у ВНЗ з точки зору формування Вашої готовності до застосування інтерактивних технологій навчання в подальшій професійно-педагогічній діяльності.

– З інтерактивних технологій навчання які види Ви б не змогли застосовувати у своїй професійно-педагогічній діяльності? З якої причини? Обґрунтуйте свою точку зору.

– У чому полягають Ваші труднощі у застосуванні інтерактивних технологій навчання в роботі з молодшими школярами?

Студенти експериментальної групи за період практики підготували і провели: інтерактивні уроки (предмет на вибір: математика, російська мова, українська мова, «Я і Україна», образотворче мистецтво, трудове навчання. Розробили один виховний захід із застосуванням інтерактивних технологій. Розробили фрагмент батьківських зборів із застосуванням інтерактивних технологій навчання (тема визначалася вчителем початкових класів, який працює в даному класі і студентом-практикантом). Студентами були складені комплексні педагогічні завдання, пов'язані із ситуаціями застосування у навчально-виховній роботі з молодшими школярами інтерактивних технологій навчання. Така інтерактивна конференція дала можливість кожному студенту висловитися, бути почутим, конференція була проведена у формі дискусії. Дискусійна форма роботи сприяла високій активності студентів на конференції, розширенню, поглибленню, систематизації знань з обговорюваних проблем.

Велике значення у ВНЗ має як навчальна діяльність, так й виховна, яка здійснюється на факультеті і під час аудиторної роботи зі студентами,

так і під час позааудиторної. Виховна робота включає цілеспрямоване систематичне керування процесом формування особистості в цілому, та окремих її якостей відповідно до потреб суспільства. Одним із завдань, яке стоїть перед куратором групи, є «вирощування» не просто вчителя початкових класів, а вчителя – високого професіонала. Студенти повинні отримати в вузі якісну психолого-педагогічну, методичну підготовку – з одного боку, іншого боку у ВНЗ формується загальна і професійна культура вчителя загальнолюдські і національні цінності, складаються певні відносини до навчальної діяльності, такі якості особистості як прагнення до творчого самовдосконалення, розкриття власного творчого потенціалу, активність у пізнавальній діяльності тощо.

Студенти психолого-педагогічного факультета РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет» – майбутні вчителі початкових класів, беруть участь у підготовці, організації та проведенні виховних заходів «Тиждень факультету в університеті», у випуску стінгазети «Вісник з інтерактивних технологій», оформлення стендів «Інтерактивні технології на навчання».

Куратор створює позитивне ставлення у студентів до пізнавальної діяльності, позитивний емоційний фон навчальної діяльності, направляючи діяльність на особистісний, професійний їх розвиток. Також зі студентами спеціальності «Початкове навчання» не втрачається зв'язок і після закінчення ними вузу. Випускники завжди можуть звернутися на кафедри метою отримання методичної допомоги, ради. Ця допомога може стосуватися і питань використання інноваційних технологій в початковій школі, проблем організації виховного процесу у навчальному закладі I ступеня, проблем діагностики, методичних проблем тощо.

Виховною роботою на психолого-педагогічному факультеті у РВНЗ «КІПУ» проводиться відповідно до плану виховної роботи, відповідальним є заступник декана факультету, якому підпорядковані куратори груп.

Куратором академічної групи призначається найчастіше викладач випускаючої кафедри, наприклад, викладач кафедри дошкільної педагогіки та методик початкового навчання. На факультеті I раз на місяць проводиться «Семінар кураторів», на якому обговорюються проблеми факультету з питань роботи з молоддю, проблеми академічних груп, знайомство сучасними технологіями виховного процесу тощо.

Робота кураторів також здатна збагачувати зміст позааудиторної роботи ідеями інтерактивного навчання. Наприклад, у групі НО-2-07 спеціальності «Початкове навчання» психолого-педагогічного факультету РВНЗ «КІПУ» у 2009-2010 р. був проведений «Час взаємодії у спілкуванні» з допомогою застосування інтерактивних технологій «Займи позицію» «Дискусія» на тему: «Я, ти він, вона – разом дружна сім'я». Перед проведенням цього заходу, куратором групи була складена і проведена анкета. Студентам необхідно було відповісти на кілька запитань: Як Ви думаєте

чи успішно пройшла Ваша адаптація в колективі? Придбали Ви нових друзів у стінах університету? Чи вважаєте Ви ту групу, в якій навчаєтесь, колективом? дружним колективом? Як Ви думаєте, які події, що відбуваються у вузі, на факультеті, у групі, сприяли створенню колективу? Як Ви думаєте, які події, що відбуваються в групі, могли б сприяти формуванню дружніх відносин між студентами? Останнім пунктом в анкеті було прохання скласти список питань студентам, як майбутнім вчителям початкових класів, які б допомогли, обговорити проблему створення дружного колективу в початковій школі (вузі) і сприяти спрямовуванню напрямків обговорення даної проблеми у відповідності з рамками теми. Початком дискусії був аналіз куратором групи результатів анкет. Куратор поставив проблемне питання: «Я, ти, він, вона – разом дружна сім'я?» І попросив студентів, «проголосувавши ногами», визначитися з вибором: 1. «Так, дружна». 2. «Ні, не дружна», 3. «Немає конкретної позиції». Після визначення кожним студентом своєї позиції, вони об'єдналися в 3 групи. Було дано завдання групам: обґрунтувати свою позицію, виробити загальні аргументи на її захист всієї підгрупою. Після представлення студентами кожної підгрупи своєї точки зору і аргументів з обговорюваного питання, була організована дискусія в загальному колі. Після закінчення обговорення була проведена рефлексія. Результатом дискусії стало по-перше, усвідомлення студентами важливості обговорюваного питання, по-друге, дискусія дозволила краще студентам дізнатися і зрозуміти один одного, по-третє, зрозуміти що дружний колектив створює для студентів не хто-небудь, а вони самі, в четвертих, були висунуті конкретні пропозиції, які б дозволили на думку студентів ще краще згуртувати їх колектив, в п'яте, вони ознайомилися на конкретному прикладі з роботою інтерактивних технологій навчання, і в шосте, відрефлексували свій внесок у створення дружного колективу і усвідомити роль проведення рефлексії при застосуванні інтерактивних технологій.

Таким чином, система виховної роботи на факультеті, участь студентів у роботі різних наукових гуртків, секцій, круглів столів також здатна надавати позитивний вплив на формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій. У правильно вибудованій і організованій позааудиторній роботі приховані великі можливості, оскільки саме вона може істотно підвищити якість освіти студентів, активізувати процес пізнання, сформуванню не просто вчителя, а особистість.

Література

1. Андрущенко В. П. Інтелектуальний потенціал нації та його розвиток засобами освіти / В. П. Андрущенко // Соціокультурні чинники розвитку інтелектуального потенціалу українського суспільства і молоді: Наук. пр. та матеріали конф. – К., 2001. – Вип. 1. – С. 52-55.
2. Асмолов А. Г. Личность как предмет психологического исследования / А. Г. Асмолов. – М. : Изд-во МГУ, 1984. – 104 с.

3. Єльнікова О. В. Управління впровадженням інтерактивних освітніх технологій навчальний процес загальноосвітнього навчального закладу: дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / О. В. Єльнікова – К., 2005. – 245 с.
4. Линенко А. Ф. Теорія і практика формування готовності студентів педагогічних вузів до професійної діяльності : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / А. Ф. Линенко – К., 1996. – 44 с.
5. Паламарчук В. Ф. Від творчості особистості – до нових технологій навчання // Директор школи. – 2001. – № 9 (153). – Березень.

Стаття надійшла до редакції 19.04.2011 р.

УДК 377.6: 61:371.315.6

Бабенко Т. П.

викладач

Криворізький медичний коледж

УПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ

У роботі розглянуто поняття «проектна технологія», визначено ефективність її використання в процесі вивчення природничо-наукових дисциплін з урахуванням специфіки професійної медичної освіти.

Ключові слова: *проектна технологія, студенти медичного коледжу, проектна діяльність, умови використання проектних технологій, медсестринський проект.*

В работе рассмотрено понятие «проектная технология», определена эффективность ее использования в процессе изучения естественно-научных дисциплин с учетом специфики профессионального медицинского образования.

Ключевые слова: *проектная технология, студенты медицинского колледжа, проектная деятельность, условия использования проектных технологий, медсестринский проект.*

The notion of "projekt technology" and its role in the process of study including its influence for Natural science are represented in this work.

Keywords: *the project technology, the students of medical college, the project activity, the terms of using project technology, the nurs project.*

Постанова проблеми. Сучасні умови розвитку України спричинили значні зміни в суспільному житті, викликали хвилеподібний, іноді некерований потік інформації, що спонукає до змін у системі освіти, провідною метою якої є формування ціннісно-орієнтованої, здатної до самореалізації в соціумі особистості європейської формації, активного учасника становлення країни. Саме тому акцент переноситься на створення таких навчально-виховних умов, які забезпечують формування креативної особистості, активізують дослідницький потенціал, розвивають наукове мислення. Усе це вимагає підвищення якості професійної, зокрема медичної освіти, специфіка якої зумовлена найважливішими професійними навичками медичного персоналу середньої ланки, а саме здатністю самостійно здобувати необхідну інформацію, піддавати її критичному аналізу, узагальнювати,